

Takavattning **Köpguide**

Innehåll:

1. Varför behöver man takavvattning?	3
2. När bör takavvattningen bytas?	4
3. Planering – Stål eller plast?	5
4. Planering – Långt eller kort? Skarvfritt eller ett system i flera delar?	7
5. Planering – Olika miljöer	8
6. Planering – Vilken storlek är rätt för mitt hus?	9
7. Hur fraktar man rännorna?	11
8. Tips vid montering	12
9. Underhåll	13
10. Färg och design	14

1. Varför behöver man takavvattning?

Takavvattningssystem installeras för att samla upp och kontrollera regnvattnet så att det inte förstör fasader och fundament. I Sveriges regniga och varierande väderlek är installationen av takavvattning i ett bostadshus ansett som ganska självklart, men även bland andra byggnader som t.ex. lagerlokaler eller cykelskjul bör takavvattning också installeras.

Takavvattningen spelar en viktig roll för att skydda byggnaden från skador som orsakas av fukt. Slarv med dränering har visat sig vara en av huvudorsakerna till fuktskador och problem med fastigheter. Mängden vatten som ansamlas runt byggnaden är ganska stor i Sverige; om en årlig nederbörd skulle tillåtas rinna direkt ner från taket, skulle det i slutändan handla om en fem meter hög vattenpelare runt om huset.

Om ett ordentligt regnvattensystem inte är installerat i byggnaden bildas det allvarliga problem med fukt på byggnadens väggar och på fundamenten som fastigheten står på. De estetiska nackdelarna skulle också vara tydliga både på väggar och i marken runt fastigheten. Ett hållbart och väldesignat takavvattningssystem skyddar husets fasad, och sätter den sista "finishen" på huset. Det skyddar husstrukturen och påverkar hela livslängden på byggnaden.

2. När bör takavvattningen bytas?

Ett takavvattningsystems livscykel och hållbarhet beror mycket på dess material, miljön och yttre förhållanden, underhållet och en mängd andra saker. Rost berättar om slitage på rännor och rör. Byte av takavvattning är aktuellt snarast om det uppstår sprickbildning eller läckage på grund av rost. Om rännan är väldigt rostig är ett byte ett måste.

Observera också att snö och is som har fallit från taket under vintern och våren kan ha orsakat skador. Krokarna kan ha lossnat och rännorna flyttas, vilket kan påverka lutningen. Stillastående vatten i rännorna är tecken på de förändringar som kan ha orsakats av is och snö. Om det finns märkbar rost eller annan skada, är det lämpligt att kontrollera läckagepunkterna. Det är bra att kontrollera systemets skick emellanåt, och under vår och höst rengöra rännorna från löv och smuts som lätt ansamlas i rännorna.

Rännornas hållbarhet är i stor utsträckning beroende av dess material. Obehandlad eller galvaniserad takavvattning

bör ses över oftare än lackerad, eftersom materialet oxiderar över tiden. Oxideringen av zink kan ses som vitrost. När rost uppträder i rännan är zinkbeläggningen utsliten. Då är det hög tid att överväga ett byte av hängränna. Om takavvattningsystemet består av flera rännor som genom anslutningsstycken skapar ett större system, så kan det räcka med att endast byta ut de skadade delarna, annars behöver hela systemet bytas ut.

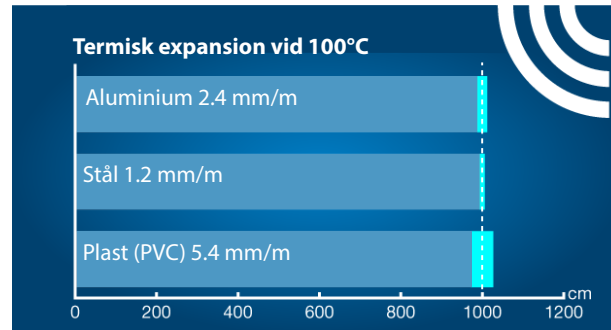
För att få en bättre uppfattning av ditt takavvattningsystems skick kan du be en plåtslagare eller snickare att hjälpa dig upptäcka läckor och skador mer effektivt.

3. Planering

Stål eller plast?

Den svenska marknaden erbjuder främst stål- eller plastsystem. Fördelen med plast är dess lätthet, relativt enkla hantering, och att det ofta är det billigaste alternativ. Men när det gäller väder och hållbarhet är stålet klart bättre än plast.

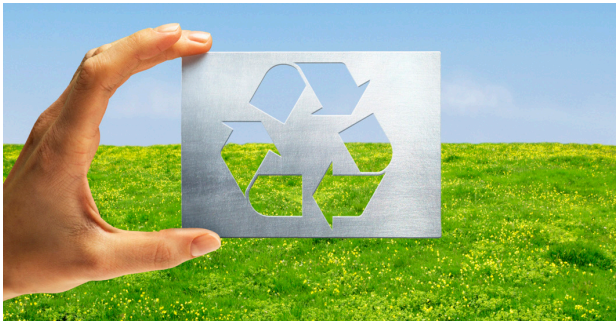
Så mycket utvidgas materialen vid temperaturen 100 grader.

Nästan alla material är mottagliga för temperaturskillnader och expanderar och krymper när väderförhållandena ändras.

Jämfört med plast och till exempel aluminium, påverkas stål mycket mindre av temperaturförändringar.

Efter installationen behåller takavvattning i stål sin form längre eftersom fäst- och anslutningspunkterna inte reagerar lika starkt på temperaturförändringar.

Takavvattning i plast är svårare att rengöra, vilket är en av anledningarna till att bucklor och håligheter uppstår och livscykeln är kortare. Stål tål väderfluktuationer och påverkas inte på samma sätt som plast av sprickbildning eller UV-strålning från solen. När du gör ditt val bör du helt enkelt ställa dig frågan om du vill skydda ditt hus med plast eller med stål.

Takavvattning i stål väger också relativt lätt, är enkelt att hantera och renhållningen kräver också mindre ansträngning. Den är också lätt att underhålla, till exempel kan du byta ut endast vissa delar av systemeten om det behövs, då delarna är mycket kompatibla och lätta att installera. Generellt rekommenderas noggrann hantering av produkterna under installationen, men stålsystem är robustare än konkurrerande material och kräver inte samma grad av försiktighet.

Priset på takavvattning i stål kan inledningsvis verka dyrt, men med tanke på produktens livslängd och det minskade behovet av underhåll jämfört med andra system är det i slutändan ofta ett billigare alternativ. Så när det gäller livscykelkostnader är stålsystemet mycket billigare än något annat system på marknaden. Om du väljer ett stålsystem ihopsatt av olika komponenter, är det lättare att installera, underhålla och köpa ytterligare produkter och utbytbara delar.

Av alla olika material som används i takavvattning har stål det minsta koldioxidavtrycket. Med Lindabs stålsystem får du ett kostnadseffektivt och miljövänligt system tillverkat av 100 % återvinningsbart material.

4. Planering – Långt eller kort? Skarvfritt eller system i flera delar?

Takavattning kan konstrueras antingen genom att dra rännan som hela skarvfria längder eller genom att installera det som ett system i mindre delar. Det anses ofta att skarvar i ett förlängt system leder till att skarvarna läcker över tiden. Det finns dock ingen rädsla för ett läckage om skarven och rännskarven är monterad på rätt sätt. Exempelvis kräver rännskarvar med EPDM-gummitätning inte separata tätningmassor, och skarven förblir vattentät.

Sammanfogningen av skarvarna ger också ett bättre utrymme för värmeutvidgning än en ränna utan skarvar. På sommaren kan temperaturen vara upp till 30 grader i Sverige, medan det på vintern kan vara ända ner till -40 grader på sina platser. I detta fall är temperaturskillnaden hela 70 grader. Den termiska expansion kan bli upp till 10 mm på en 20 meters ränna, vilket orsakar skador och deformation i en lång skarvfri hängränna.

Ett takavattningssystem i olika delar är också enkelt att installera. I ett väl designat system är alla komponenter kompatibla och installationen är enkel att utföra även om det inte finns någon tidigare erfarenhet av installationen. Endast grundläggande verktyg som stege, hammare, bågfil, vattenpass, tång och skruvdragare krävs för installation.

När det gäller ett skarvfritt system behöver du alltid en professionell installatör på plats. Att byta ut delar är också mer komplicerat i ett skarvfritt system, en hel sida av byggnaden kan behöva bytas även om endast ett litet stycke är skadat. Ett takavattningssystem bestående av flera sammanfogade delar kan förnyas vid behov om något blir skadat, till exempel i samband med byggnadsarbeten. Nya rännor kan ofta fästas direkt på de gamla rännkrokarna.

5. Planering - Olika miljöer

Som redan nämnts skapar Sveriges varierande väderförhållanden egna utmaningar för material som används i byggnader, som t.ex. termisk expansion. Även var i landet som fastigheten är placerad kan ha betydelsen på vattenavrinningssystemets livslängd - till exempel om byggnaden är belägen vid havet så sliter väder, salt och vind även på takavvattningen.

Det finns material på marknaden som är speciellt konstruerade för kustområden. Exempelvis Lindab Magestic, som är tillverkat av zinkmagnesium. Det är det mest hållbara varmförzinkade stålet med en korrosionsbeständighet på mer än tjugo gånger det normala varmförzinkade stålet. Klorrika miljöer, som jordbruk och kustnära fastigheter, påverkar inte heller Magestics korrosionsskydd. Hemligheten med zinkmagnesium är att det, liksom organiska material, ändras med tiden och benämns ofta som ett "levande material".

Snöbelastning brukar man inte ha i åtanke när man väljer takavvattning eftersom det är tänkt att snörrasskydd ska hålla snö och is på taksidan och att vattenavrinningen inte behöver tåla den vikten. I praktiken är det dock bra att välja ett system som är motståndskraftigt, eftersom det i Sverige ofta är omöjligt att undvika att snö tränger in i rännorna.

6. Planering - Vilken storlek är rätt för mitt hus?

När det kommer till takavvattning så finns det stora variationer i storlek och mängd material som behövs. Takets totala yta påverkar vilken storlek som behövs på ett passande system. En stor takyta kräver en större dimension på takavvattningen eftersom det stora taket samlar upp mer vatten när det regnar. Be om hjälp från din leverantör eller distributör för att hjälpa dig att välja rätt produkter och rätt storlek.

Mäta taket

I de flesta fall kan takets yta beräknas genom att längden på rännan multipliceras med längden på husgaveln. Om området är mindre än 50 m² kan en 100 mm ränna och 75 eller 87 mm stuprör användas för systemet. Om området är mellan 50 och 100 m², kan en 125 mm ränna och 87 eller 100 mm stuprör användas för systemet. Om området är större än 100 m², rekommenderas rännstorleken 150 mm och 100 eller 120 mm för stuprören. Andra alternativ är 190 och 120 mm hängrännor.

Lutning på rännan

För att takavvattningen ska kunna leda regnvatten bort från byggnaden måste lutningen på rännan noggrant planeras. Om lutningen inte beräknas ordentligt kan vattnet stanna kvar i rännorna, vilket gör att rännorna rostar och skapar skador på systemet.

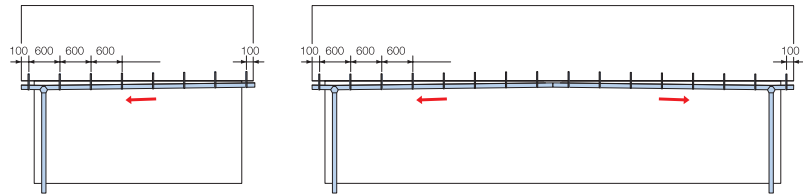
Hängrännor installeras med fall, så att slutet av rännan är något nedanför den motsatta änden av rännan för att låta vattnet rinna ordentligt.

Börja planera genom att tänka efter var stuprören ska sitta. För att skapa fall i rännan är krokarna för stupröret i slutet av rännan installerade längre ner än krokarna i den slutna änden.

När stuprörets läge har bestämts, bestäms även rännornas lutning. Instruktionerna som tillhandahålls av tillverkaren måste alltid följas när man ska bestämma hängrännans fall. Som en tumregel bör rännorna luta ungefär 2,5 till 5 millimeter per meter. Med andra ord, om din ränna bara är en meter lång, måste slutet med stupröret vara 2,5 till 5 millimeter under den slutna änden.

Rännkrokarna rekommenderas att installeras med en intervall på 60 cm. Fallet måste beräknas separat för varje krok. Börja beräkna fallet från rännans slutna ände och montera krokarna några millimeter under föregående krok. Detta säkerställer att rännans nedre ände är placerad lägre än den slutna änden, så att vattnet rinner undan ordentligt.

För mer info om installationen av hängrännor >

7. Hur fraktar man rännorna?

Rännor som är lika långa som takfotsbrädan är skurna till rätt storlek på plats, vilket innebär att de praktiskt taget alltid måste installeras av ett proffs. Ett system som består av flera kortare rännor är lättare att transportera till platsen i en släpvagn eller en större bil, och är lättare att installera även för proffs. Kontakta din leverantör eller återförsäljare för att se om de erbjuder en transporttjänst. Se till att produkterna hanteras på lämpligt sätt under transport, förvaring och upppackning.

Ett komponentsystem behöver inte ens proffsen några specialverktyg eller särskild utrustning för att installera eller förbereda. I och med den smidigare transporten, hjälper det också till att spara tid.

8. Tips vid montering

För mer tips, se en
installationsvideo >

- ✓ Läs monteringsanvisningarna noga innan du börjar arbeta.
- ✓ Se till att dina verktyg är säkra och lämpliga för uppgiften.
- ✓ Starta arbetet med att montera kokarna.
- ✓ Montera den första biten ränna vid högsta punkten av rännan. Montera nästa ränna vid den lägsta punkten och kontrollera fallet med ett vattenpass.
- ✓ Justerbara krokar gör installationen snabbare och enklare.
- ✓ Klipp ett hål i rännan för stupröret, till exempel med hjälp av en plåtsax.
- ✓ Skär inte i rännan med en vinkelslip, det kan skada beläggningsen.
- ✓ Välj ett högkvalitativt system som inte kräver tätningssmedel eller lim vid montering av rännskarvar och ränngavlar.
- ✓ Lämna ett gap på några millimeter mellan rännorna i fogen för att möjliggöra utrymme för kontrollerad termisk expansion.
- ✓ Komponenter tillhandahållna av Lindab behöver **inte** fästas i varandra med skruvar.
- ✓ Montera stuprörets fästansordningar på väggen, lyft stupröret i läge och lås fast stupröret genom att snäppa dem på plats i stuprörshållaren.
- ✓ Vid behov kan du komplettera systemet med olika tillbehör, till exempel en lövsil eller en dagvattensil.

9. Underhåll

Livslängden för ett takavvattningsystem kan förlängas genom att regelbundet underhålla rännorna och rengöra dem under våren och hösten genom att ta bort löv och annat skräp. Om en stor massa blad och annat skräp lämnas i hängrännorna under vintern, kan ett tjockt täcke med is bildas runt skräpet. Isens vikt kan i sin tur orsaka att rännan böjer sig eller blir missformad. Is i rännorna förhindrar också ordentligt dränering av smältvatten på våren, vilket hindrar vattnet från att nå stupröret. Vatten ansamlas i hängrännorna och spolats till sist över på byggnadsväggen, vilket potentiellt utsätter byggnaden för vattenskador.

Att rensa hängrännorna på hösten är av största vikt, men rekommendationen är att rännan görs ren även på våren. Kraftigt regn kan t.ex. orsaka att rännor översvämmas, och om rännorna har blivit felaktigt eller inte rengjorda, kan vattnet leda till estetisk skada eller fuktskador. I värsta fall måste hela systemet bytas ut, men i de flesta fall är mindre drastiska åtgärder tillräckliga. Nyckeln är att hålla rännorna i gott skick. När det inte längre är tillräckligt är det dags att byta ut gamla rännor mot nya.

10. Färg och design

Takavattningen har en betydande inverkan på byggnadens övergripande utseende och estetik eftersom det på sätt och vis utgör ramen för hela byggnaden. De flesta leverantörer av takavvattning tillhandahåller de mest populära basfärgerna som också används i takmaterial. Vanligtvis kan du hitta kulörerna mörkgrå, svart och vitt.

För ett unikt slutresultat kan du välja mer speciella kulörer, som exempelvis olika metallkulörer. Lindabs utbud innehåller tolv olika kulörer, inklusive metallkulörer. Obehandlade beläggningar, som zink och magnesium eller äkta koppar, kan också användas för att få en känsla av klass och stil till byggnadens utseende. Zinkmagnesium är t.ex. ett material som åldras i takt med tiden och smälter snyggt in i sin naturliga omgivning.

Att kombinera olika kulörer är också ett kul sätt att anpassa en byggnad. Kombinera, till exempel, vita hängrännor och tegelröda stuprör med träklädda väggar och profilerat plåttak och du har en elegant kombination. Ta dig tid att fundera på hur du vill att ditt hus ska se ut och hur du vill att det ska skyddas. Om du behöver hjälp, är vi här för att hjälpa dig.

Good Thinking

För oss på Lindab är goda tankar en filosofi som leder oss i allting vi gör. Vi har gjort det till vår uppgift att skapa ett hälsosamt inneklimat – och att förenkla byggandet av hållbara hus. Vi gör det genom att designa innovativa produkter och lösningar som är enkla att använda, såväl som att erbjuda effektiv tillgänglighet och logistik. Vi arbetar också för att minska vår klimatpåverkan. Det gör vi genom att utveckla metoder som gör att vi kan producera lösningar med minsta möjliga energiförbrukning. Vi använder stål i våra produkter. Stål är ett av få material som går att återvinna ett oändligt antal gånger utan att förlora sina egenskaper. Det innebär mindre koldioxidutsläpp och mindre energiförbrukning.

Vi förenklar byggandet